

кия стандарт на живот „оставяме производителните занятия и бягаме на непроизводителни“ и „пренебрежението на местните занаяти и на местните ръкоделни произведения“. В близките няколко години „[в]сички Българи са стремят към търговия“, „и градищата се препълниха с таквизи търговци“. Дори и земеделецът, който успява да забогатее, оставя „това занятие, бега в града и са залавя за търговия - мануфактурджилък или бакалък“. Главната причина затова е предубеждението на хората, „че земеделието е долен занаят, назначен за по-дебели хора, а търговията е занятие благородно“. Разглежданият социален, икономически и миграционен процес има негативен резултат за Османската империя, тъй като „[в]сички тези хора лишават страната от своите произведения и почеват да живеят с препродаването на чуждите трудове, повечето чуждоземни“. Констатира се и необходимата пропорция между производителните и непроизводителните класове в обществото, която е незадоволителна, защото „преди 5000 [души] живяха с труда на 3000 д[уши], а сега ще живеят с труда само на 2000 [души]“. Това води след себе си до нарушаване на стоково-паричния баланс в страната, както и на съотношението производител-потребител⁷.

Причина за бедността се корени и във факта, че „[в]секи търси модното европейско и пренебрегва местното“. Примерът на анонимен журналист е еднозначен и поучителен: „Ако влезеш в някоя къща и прегледаш покъщината и облеклото на домакинята, ти ще видиш, че [в]сичко това е дошло от вън и нищо не е изработено на мястото“. Пренебрегвайки местните произведения (шаяци, аби, килими, кожи), производителите им са принудени да намалят производството, а също така и цената. Заключение е, че българските стоки, „за да се усъвършенстват и поевтинят, трябва да се харчат много“. Въпреки националния патриотизъм, в края на статията се дава обективна оценка на продуктите, внасяни и продавани в страната: „има няколко стоки, които идат от Европа по-хубави и по-евтини и ний ги купуваме за тези им достойнства; има и много други, които са харчат по нас само благодарение на нашето невежество“. Авторите определят като „безумие“ да се шият панталони от европейски сукна, тъй като се лишават „от геченмек (поминък - б. м.) местните производители на шаяка“ и реално „даваме работа на чуждите работници“⁸.

В. „Право“ продължава да следи темата и през следващите години. В статия от 20 дек. 1871 г., подписалият се О. / Оджаков Петър Василев - б. м./ насочва вниманието на читателя към необходимостта да се засили индустрията в България. Констатацията е, че „селяните не са спряха в своето стремление към обогатяване“ и започват да се занимават с „търговски и земеделски работи“, с което ограничават